Motion

1975/76:2264

av herr Pettersson i Västerås m. fl.
med anledning av propositionen 1975/76:113 om ändring i brottsbalken m. m.

Propositionen 1975/76:113 möjliggör en humanisering av behandlingen av alkoholmissbrukare. I propositionen föreslås att fylleristraffet avskaffas. Vidare föreslås en ny lag om omhändertagande av berusade personer. Även om vi är kritiska till vissa delar av propositionen, tar vi i detta sammanhang upp endast ett av de förslag som vi finner diskutabla, nämligen försöksverksamheten i anslutning till avkriminaliseringen (s. 100–103).

Som det nu är anlitas i de flesta polisdistrikt särskilt förordnade arrestvakter, dvs. personal utanför polisväsendet. Kostnaderna för vakthållning genom sådan personal uppgick för andra halvåret 1975 till omkring 4 milj. kr. Man kan förutsätta att den nya lagen leder till en viss begränsning av antalet omhändertaganden. Den som anträffas berusad får, när lagen träder i kraft, omhändertas endast om han eller hon är "ur stånd att taga vård om sig eller annars utgör en fara för sig själv eller annan" (1 §). Samtidigt bör betonas att berusningssättet i många fall blivit ett annat än tidigare. Alkoholförtäring i kombination med tablett- och narkotikakonsumtion har de senaste tjugo åren blivit allt vanligare.

Det har med andra ord ofta blivit svårare att avgöra om en person, som förefaller vara alkoholberusad, är ett vanligt fyllerifall eller ett mera allvarligt förgiftningsfall. Till detta kommer det dilemma som polismän i alla tider ställts inför, nämligen att bedöma om den omhändertagne är berusad eller om han eller hon därtill eller enbart är ett kroppsligt sjukdomsfall. Vissa fall av blödning eller propp i hjärnan, annan akut eller subakut hjärnskada, inresekretoriska rubbningar etc. kan te sig förvillande lika vanliga berusningstillstånd, och det har även på senare år förekommit åtskilliga dödsfall i arrestlokaler, därför att polisen felbedömt den omhändertagnes tillstånd.

När det nu stadgas skyldighet att ordna läkarundersökning, "om det behövs med hänsyn till den omhändertagnes tillstånd" (3 §), kan det antas att sådan undersökning blir en del av rutinen. Det skulle därför vara mera rationellt att knyta försöksverksamheten till befintliga medicinska institutioner än att förlägga den till polisdistriktens lokaler. Åtskilliga remissinstanser har ställt sig tveksamma till förslaget om akutkliniker för fylleristrer. Vi delar denna tveksamhet av flera skäl. På många håll skulle sådana akutkliniker bli en orimligt stor apparat för fall som vanligen är anhopade till veckoslut och helger. En bättre tingens ordning skulle åstadkommas om sjukhusens akutmottagningar försågs med lämpliga lokaler och med utbildad personal, inklusive beredskapspersonal, för att ta hand om berusade.

Under nuvarande förhållanden får akutmottagningarna ändå ta emot ett stort antal betusade, något som de varken lokal- eller personalmässigt är utrustade för. När det samtidigt kommer ett par hjärtinfarktfall och ett par svåra olycksfall är det självklart att en omhändertagen fyllerist inte bara får vänta länge på undersökning utan också inte sällan blir ett allvarligt störande element vid en akutmottagning.

När läkarundersökning i alla händelser måste företas är det därför mest praktiskt att lokal- och personalförhållandena vid akutmottagningarna blir sådana, att berusade personer kan tas om hand för undersökning och vård där. I många fall blir det endast en fråga om undersökning. Sedan den berusade nyktrat till kan han eller hon få lämna mottagningen direkt utan ytterligare polisiär åtgärd. I andra fall är det inte bara motiverat utan i hög grad önskvärt att den berusade får stanna kvar ett eller ett par dygn för avgiftning och vård och dessutom får den hjälp vid utskrivningen som är socialt och medicinskt nödvändig.

Den svenska statsbudgeten tillförs årligen närmare fyra miljarder kronor i skatt på vin och sprit. Det är verkligen inte för mycket begärt att förslagsvis 10 milj. kr. årligen avsätts för en försöksverksamhet i anslutning till avkriminaliseringen och att denna verksamhet förläggs till sjukhusens akutmottagningar.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om en skyndsam plan för upprustning med lokaler och personal för undersökning och vård av berusade personer i anslutning till sjukhusens akutmottagningar,
2. att medel anvisas att täcka landstingens årliga kostnader för en sådan organisation.

Stockholm den 19 mars 1976

RUNE PETTERSSON (vpk)
i Västerås

ALF LÖVENBORG (vpk)

JOHN TAKMAN (vpk)

PER ISRAELSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)